

TALOUSARVION 2025 LAADINNAN OHJEET KHALL 31.8.2026

Yleistä

Tulevan valtionosuusuudistuksen myötä on todennäköistä, että kunnan valtionosuudet vähenevät edelleen tulevina vuosina. Lisäksi hyvinvointialueelle vuokrattavien kiinteistöjen tulevien vuosien käyttöön ja siten niistä saataviin vuokratuloihin liittyy epävarmuutta. Nämä tekijät on tärkeää tiedostaa ja huomioida suunnitelmakauden valmistelussa niin tulojen kuin menojenkin suunnittelun osalta.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää kuntastrategiasta ja muista strategioista johdettuihin tavoitteisiin sekä niitä seuraaviin mittareihin.

Investoinnit ovat tärkeä osa budjetointia ja ne tulee johtaa kuntastrategian tavoitteista, mutta edellyttävät erittäin tarkkaa harkintaa kunnan talouden tasapainon säilyttämiseksi. Investointien suunnittelussa tulee huomioida kunnan vetovoiman vahvistaminen sekä elinvoimanäkökulma, niin että ne tukevat kasvua ja työllisyyttä kunnassa. Lisäksi investointien tarve on arvioitava kunnan väestörakenteen (mm. ikärakenne) mukaisen palvelutarpeen näkökulmasta kuntalaisten hyvinvointia tukien.

Valtionosuudet

Kuntaliiton 20.8.2026 julkaiseman ennakkollisen yhteenvetolaskelman mukaan Kuortaneen kunta saa vuonna 2027 peruspalvelujen valtionosuutta n.3.649 t€ ja veromenetysten korvausta n.623 t€, yhteensä 4.212 t€. Opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 2027 valtionosuus tämänhetkisillä oppilastiedoilla on n. 1.730 t€ Valtionosuuskokonaisuuden muutos kuluvan vuoden toteutumaan nähden on n. -250 t€ (-4.13 %).

Verotulot

Kuntaliiton 6/2026 verokehikon ennusteen mukaan Kuortaneen kunnan verotulot ovat vuonna 2027 yhteensä 7.358 t€.

Veroennustekehikon päivitys perustuu osin Valtiovarainministeriön kesäkuun taloudellisen katsauksen verotuloarvioihin.

TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**
Verolaji						
Kunnallisvero	5 245	5 131	5 352	5 387	5 576	5 695
<i>Muutos %</i>	1,0	-2,2	4,3	0,7	3,5	2,1
Yhteisövero	606	606	723	776	820	850
<i>Muutos %</i>	-12,5	-0,1	19,4	7,3	5,6	3,7
Kiinteistövero	1 033	1 075	1 161	1 195	1 195	1 195
<i>Muutos %</i>	1,9	4,1	8,0	2,9	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	6 885	6 812	7 236	7 358	7 591	7 740
<i>Muutos %</i>	-0,2	-1,1	6,2	1,7	3,2	2,0
<i>Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu</i>						
Kuluttajahintaindeksi, 2000=100	140,0	140,3	142,3	143,7	145,6	147,6
<i>Kuluttajahintaindeksin muutos</i>	1,6	0,3	2,0	1,4	1,9	2,0
Peruspalvelujen hintaindeksi	148,0	150,5	154,0	157,5	161,1	163,9
<i>Peruspalv. hintaindeksin muutos</i>	3,2	2,5	3,5	3,5	3,6	2,8
Kuortane						

Henkilöstökulut

Kuntastrategian tavoitteena valtuustokaudelle on huolehtia kunnan henkilöstön osaamisesta, hyvinvoinnista ja riittävydestä. Kuortaneen kunta toimii vastuullisena ja houkuttelevana työnantajana, huolehtien turvallisista työoloista sekä vahvistaen hyvää ja osallistavaa johtamista. Kunta rakentaa työyhteisöä, jossa arvostetaan osaamista ja jota kehitetään suunnitelmallisesti.

Kunnan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö tuottaa laadukkaita palveluja kuntalaisille, mikä lisää kuntalaisten hyvinvointia. Henkilöstön hyvinvointia ja ammattitaitoa ylläpidetään tarpeisiin kohdennetuilla koulutuksilla ja toimialarajat ylittävällä sekä alueellisella yhteistyöllä. Henkilöstön osaamisen ja esimiestyön kehittäminen ovat keskeisiä välineitä palvelun laadun jatkuvaan parantamiseen.

Hyvinvoivalla työyhteisöllä on heijastevaikutuksia organisaation kehittymiseen ja talouteen esimerkiksi vähentyvinä sairauspoissaoloina. Mm. tämän vuoksi henkilöstön hyvinvointiin on panostettava.

Kunta-alan voimassa oleva työehtosopimus on voimassa 1.5.2025 – 29.2.2028. Voimassaolo jatkuu vuoden kerrallaan, jollei sitä irtisanota 6 viikkoa ennen sopimuksen päättymistä.

Laadinnan lähtökohdat

Kuntatalouden tilanne on edelleen heikkenemässä mm. verorahoituksen vähenemisen vuoksi, mikä tulee huomioida taloussuunnittelussa.

Kuortaneen kunnan vuoden 2025 tulos oli 331.446 euroa ylijäämäinen. Tämän ylijäämäkirjauksen jälkeen kunnan taseessa ylijäämää on 10.013.508,45 euroa.

Talousarvio vuodelle 2026 on 49.000 euroa ylijäämäinen. Valtionosuudet ovat kertyneet kuitenkin arvioitua heikommin, joten valtionosuuksiin tehtiin -290.000 euron määrärahamuutos. Muilta osin budjetti on toteutunut hiukan paremmin, joten tässä vaiheessa voidaan kuluvalle vuodelle ennustaa nolla -tulosta.

Laadintaohjeet perustuvat päätöshetkellä käytettävissä oleviin arvioihin ja laadintakehyslaskelmiin keskeisistä tuloperusteista eli verotulo- ja valtionosuusarvioon. Näiden perusteiden muuttuessa voidaan ohjeita joutua täydentämään.

Hallintokuntien tulee antaa talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksensä viimeistään 23.10.2026

Käyttötalous

1. Hallintokuntien tulee palvelutoiminnan suunnittelussa huomioida kehittämisnäkökulma ja erityisesti lainsäädännöstä sekä kunnan väestörakenteen muutoksista johtuvat toiminnan muutokset. Elinkeinoitoimen tavoitteiden ja toimenpiteiden tulee tähdätä edistämään paikkakunnan työpaikkamäärän kehittymistä.
2. Taloussuunnittelussa toimintakulujen nousuun tulee suhtautua kriittisesti, pyrkien pitämään nousu mahdollisimman vähäisellä tasolla. Toimintakulujen nousu saa lautakuntatasolla olla maksimissaan 0,5% verrattuna vuoden 2026 toteutumaan.
3. Henkilöstön palkkamenoihin varataan 2,5 prosentin korotus verrattuna vuoden 2026 toteutuma-arvioon.
4. Sivukulut (sosiaaliturva-, työttömyysvakuutus-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut sekä palkkaperusteiset eläkevakuutusmaksut (Kuel, Vael)) syötetään talousarvioon keskitetysti yleishallinnon toimesta.

5. Uusia virka- ja työsuhteita ei lähtökohtaisesti tule perustaa. Toiminnan tai sen kehittämisen kannalta välttämättömät uudet virat tai työsuhteet tulee olla erittäin perusteltuja. Palvelussuhteiden täyttölupamenettelyä jatketaan.
6. Käyttötaloudessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti myös niiden pysyvien kustannusten budjetointiin, jotka vuonna 2026 toteutuivat vasta osan vuotta.
7. Talousarvion tavoitteena tulee olla vähintään nollatulos.

Investoinnit

8. Uudet investointikohteet edellyttävät erittäin tarkkaa harkintaa ja niiden tulee perustua kunnanvaltuuston hyväksymään strategiaan. Lautakuntien tulee asettaa suunnittelemansa investoinnit tärkeysjärjestykseen.
9. Investoinnit tulee suunnitella noin 1,0 milj. euron vuositasolle. Vuosikatteen tulee kattaa nettoinvestoinnit. Investointien ja palvelutoiminnan suunnittelussa tulee huomioida kunnan väestörakenteen kehittyminen ja sen edellyttämät muutos- ja sopeuttamistarpeet.
10. Investointiohjelman ulkopuolelle jäävät mahdolliset leasing-rahoituksella rahoitettavat hankkeet, joiden rahoituskulut tulee sisällyttää käyttötalouden kuluihin.

Toiminnalliset tavoitteet

11. Talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet tulee johtaa kunnanvaltuuston hyväksymästä strategiasta. Asetettaville tavoitteelle tulee asettaa selkeästi mitattavat mittarit toteutumisen seurantaan varten. Tämä on olennaista paitsi tavoitteiden toteutumisen seurannan, myös toiminnan kehittämisen kannalta.
12. Tytäryhteisöille asetetaan toiminnan ja talouden tavoitteet yhteisten neuvottelujen pohjalta. Ne johdetaan kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisöjen mahdollisista omista strategioista ja liiketoiminnasta.